

zal er ooit afgaan, maar ook niet één komt er ooit bij.

Denkt ge nu niet verder door, en slaat ge de bladzijde uit het orakel Gods, die van de Verkiezing handelt, na ze u even in de ziel geprent te hebben, aanstonds dicht, zoodat ge niet te hooren komt, hoe geen Verkiezing ooit anders dan in den Christus denkbaar is, en hoe al Gods uitverkorenen in den Christus, als in één lichaam liggen saamgevat, dan natuurlijk ontbreekt alle verband, kunt ge van uw eigen *ik* nooit op land en volk overgaan, en wordt ook voor u het pure, allen organischen samenhang buitensluitend individualisme de steen der wijzen, waarbij ge neerknielt. Ge moogt u dan Calvinist *heeten*, maar ge zijt het niet, want ge mist er dan het volstrekt onmisbare kenmerk van. Verkiezing, maar nooit anders dan in Christus. In de *dorre aarde*, maar *uit den Wortel*, is het Jesaiaansch orakel dat ons in eenheid leiden moet. Maar wacht u dan ook dat ge deze twee nimmer scheidt. Immers, laat ge den Christus los en klemt ge u eeniglijk vast aan uw eigen uitverkiezing, dan doolt ge, wat ge ook moogt tegen-spertelen, naar het pure, alle verband missende en als in een hoop zandkorrelen uiteenspattend individualisme af.

Daarbij nu aangeland, Mannen Broeders, staat ge, eer ge het weet of er u van bewust wordt, juist waar de Voltaire's en Rousseau's stonden. Ge rijgt dan den band los, die al Gods uitverkorenen in Christus saam moet binden, en ge neemt daarvoor in stee louter op zichzelf drijvende individuen, die ge dan zelf wilt saamsnoeren; en zulks niet in Christus, maar in een onderling verdrag. Eerst was het in uw Catechismus: God en God alleen, die 't alles uitdacht en bestelde, zoo u met al zijn lieve kinderen uitverkoor, en ze saam tot één lichaam verbond in Christus. En daartegenover is toen de tente des heils van Jeruzalem naar Parijs overgeplaatst. Zoo viel uw God uit, de Middelaar viel weg, de stam werd afgehouden van den wortel, u niets meer achterlatende dan de tronk in de dorre aarde. En zoo gleedt ge, zonder uzelf er van bewust te zijn, over naar het diep-zondig individualisme, dat in het „*geen God en geen koning!*” en we voegen erbij: „*en geen Verlosser meer!*” u, wat feitelijk uw verderf was, voorhield als uw hoogste ideaal.

Verklaart zich nu reeds hieruit, hoe en in Frankrijk en in Zwitserland het nakroost der aloude Calvinisten op politiek gebied, schier zonder aarzelen, naar wat de mannen der Re-